

Història

Del Segle passat a Salt

1950- Centenari de l'empresa Coma i Cros

Es va celebrar en el punt mitjà del segle, l'11 de novembre de 1950. Cent anys abans, el 1850, s'havia creat una empresa amb el nom de "Coma, Ciuró y Clavell", amb fàbrica de teixits a Badalona. El 1866 aquesta societat adquirí la fàbrica tèxtil que existia a Salt amb el nom de "Oliveras, Sala y Cia."; era Les Vetes. El gran creixement i transformació de l'empresa i de la fàbrica de Salt es portarà a terme a partir de 1910 i serà deguda a l'empenta de Joan Coma i Cros, que n'és l'únic propietari des d'aquest 1910. A partir de 1947 la direcció de l'empresa, denominada "Sucesora de J. Coma i Cros S.A.", és portada pels fills d'en Joan Coma i Cros, Lluís i Joan. Amb motiu del centenari, l'empresa publicà un opuscle curiosament editat, d'on he tret les dades a dalt esmentades, en el qual figuren, relacionats pel càrrec i l'antiguitat, els noms dels 590 treballadors que aleshores tenia la fàbrica del Veïnat i els dels 31 de l'àrea comercial de Barcelona. Inicia la llista el Sr. Francesc Siqués, director de la fàbrica. L'àrea de filatura funcionava amb dos majordoms (Vila i Ollé) i cinc contramestres. L'àrea de teixits tenia dos majordoms (Verdaguer i Picó) i vint-i-dos contramestres. Ara ens sorprèn que aquella fàbrica amb tan elevat nombre de treballadors només necessités quatre administratius (J. Argilés, Eliseo López, Joaquina Serras i Manel Nonó). En l'opuscle mereixen un record especial els empleats assassinats en la revolució del 1936: Vivó, Pons, Teixidor i

Hernández. Seguint la tradició del tèxtil a Catalunya, dels 950 treballadors, 480 són dones, entre elles la meva tia Carme, que comença a treballar-hi el 1913, quan tenia 12 anys.

Cap a les 10 del matí d'aquell diumenge de novembre de 1950, arribava a la fàbrica del Veïnat l'autocar amb els empleats de la seu social de Barcelona. Els del poble, vestits de festa, també hi anaven arribant.

A més dels directors de l'empresa, els actes del centenari són presidits pel governador civil, Luis Mazo; el delegat d'Indústria, Ordís; el de Treball, Fèlix León, i l'alcalde del poble Joaquim Muñoz. En una nau del magatzem se celebrà una missa oficiada pel rector Mn. Sebastià Puig. Se'm permetrà fer un petit parentèsi: l'ofici va ser solemnitzat amb els cants de la "Coral de Sant Francesc", adscrita a l'església de les Clarisses i que dirigia la meva tia Antònia.

Tot seguit va ser beneïda i col·locada la primera pedra de la guarderia infantil i el camp d'esports se n'exposava la maqueta- que l'empresa començaria a construir d'immediat en els terrenys adquirits al davant de la fàbrica. Acabada aquesta cerimònia, reunits els treballadors i autoritats en un ampli local de la fàbrica, s'imposà la medalla al mèrit al treball al majordom Martí Vila, que hi portava treballant 46 anys, i a Pepita Planesas, ja jubilada, però que hi havia treballat 51 anys. I com a record de l'efemèride, a cada treballador i empleat se li va fer un regal, més apreciat aleshores que qualsevol placa commemorativa, d'un saquet amb cinc quilos d'arròs.

Servit a la mateixa fàbrica, però només per als homes, va haver-hi dinar de cloenda; eren prop de 200, deia el diari "Los Sitios" de l'endemà.

Una diada de festa amb la participació de moltes famílies, gran animació i bona harmonia entre treballadors, tècnics i directius. El centenari va tenir un reconegut i remarcable ressò a la vida del nostre poble. Ningú pensava aleshores que un dia s'apagaria el soroll dels telers d'aquelles naus.

Pere Joan Sureda i Canals

Pati de la fàbrica Coma-Cros el dia del centenari de l'empresa. A primer terme, Joan i Lluís Coma i Cros i les seves esposes amb els rams que els han estat lliurats